

особливості воєнного стану, які суттєво впливають на формування облікової політики підприємства щодо основних засобів:

- внаслідок руйнування активів значно ускладнюється планування ремонтів;

- досить часто ремонти здійснюються без наявності первинних документів;

- з'явилися можливості фінансування ремонтів за кошти грантів, резервів або страхових виплат.

В обліковій політиці при цьому слід передбачити процедури оперативного реагування та адаптації дій до форс-мажорних обставин.

Облікова політика щодо капітального ремонту основних засобів є складовою фінансової стратегії підприємства. Вона має бути адаптованою до змін у законодавстві, господарському середовищі та технічних умовах експлуатації. Правильне формулювання політики дозволяє уникнути суперечок із контролюючими органами та забезпечує ефективне управління активами [3].

Список використаних джерел

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» : наказ МФУ від 27.04.2000 р. №92 ; станом на 29.07.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text>.

2. Прийдак Т.Б., Тютюнник С.В., Лега О.В., Єрмолаєва М. В., Яловега Л.В. Основні засоби за міжнародними та національними стандартами: облік, відображення в звітності та оподаткування. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. №9. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14995865>.

3. Лега О.В., Прийдак Т.Б., Яловега Л.В., Єрмолаєва М.В., Сіренко О.В. Облікова політика та податкові ризики: сучасні рішення для бізнесу. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. №9. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15031740>.

Матрос О. М.,

канд. екон. наук, доцент,

доцент кафедри обліку і оподаткування

Уманський національний університет

м. Умань

НЕОБХІДНІСТЬ НОВОЇ ПОДАТКОВОЇ ПАРАДИГМИ ДЛЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Сучасна система оподаткування малого бізнесу в Україні перебуває в точці глибокого структурного конфлікту між фіскальними потребами держави та об'єктивними можливостями суб'єктів підприємництва здійснювати свою діяльність у межах легального поля. З одного боку,

потреба в наповненні бюджету зростає у зв'язку з воєнними діями, мобілізацією ресурсів на потреби оборони та відновлення, з іншого - малий бізнес, що традиційно є найбільш вразливим сегментом економіки, стикається з безпрецедентними викликами: логістичні перебої, інфляція, зниження купівельної спроможності населення, міграція робочої сили та високий рівень правової невизначеності.

Попри те, що спрощена система оподаткування, обліку та звітності історично відігравала роль потужного стимулу для детінізації малого бізнесу, на сьогодні вона демонструє ознаки вичерпаності. Її фіксовані підходи, обмеженість інструментів, спрощені моделі обліку та відсутність гнучкості щодо змін ринкових умов роблять її непридатною для сталого розвитку, масштабування бізнесу та переходу до інноваційних форм господарювання. Підприємці все частіше сприймають її не як майданчик для зростання, а як тимчасовий інструмент виживання з обмеженим горизонтом планування.

Війна, зміна пріоритетів державної політики, суттєва трансформація споживчого ринку, невизначеність валютної та цінової політики, а також непередбачувані зміни в податковому законодавстві лише поглибили розрив між декларативною підтримкою бізнесу та реальними умовами його функціонування. При цьому фіскальні інструменти, які застосовуються до малого бізнесу, залишаються неадаптованими до таких викликів і нерідко погіршують ситуацію замість її стабілізації. Діючі податкові режими не враховують нових моделей підприємництва, що виникають на перетині самозайнятості, проектної економіки та цифрової взаємодії.

На рис 1 наведено вузькі місця діючої податкової системи для малого бізнесу в Україні.

Рисунок 1 - Вузькі місця діючої податкової системи для малого бізнесу в Україні

На цьому тлі показовим є досвід країн Європейського Союзу, де дедалі частіше застосовуються податкові пільги для новостворених підприємств, тимчасові канікули, адаптивні ставки, податкові кредити та інші інструменти стимулювання офіційного зростання. Там податкова політика не обмежується функцією фіскального контролю, а виконує роль важеля для підтримки підприємницької активності.

Саме тому на часі формування нової податкової парадигми - такої, що виходить за межі фіскального тиску і базується на принципі динамічного партнерства між державою і підприємцем. Податкова служба повинна не лише адмініструвати, а й консультувати, супроводжувати бізнес, особливо на стартових етапах або в умовах високої невизначеності. Ключовим елементом такої парадигми має стати довіра - не лише між державою і бізнесом, але й між підприємцем і суспільством.

У цьому контексті особливо важливим є ментальний чинник. У країні з низьким рівнем довіри до інституцій навіть найкращі податкові рішення можуть бути сприйняті з підозрою. Тому парадигмальні зміни мають носити не лише технічний, а й культурний характер - змінювати модель мислення, у якій підприємець перестає бути об'єктом контролю і стає суб'єктом розвитку.

Цифровізація - ще один важливий напрям реформи. Вона здатна суттєво знизити адміністративне навантаження, але лише за умов супроводу - інформаційного, консультаційного, освітнього. Інакше електронна звітність, яка не враховує рівень цифрової грамотності малого бізнесу, стає не інструментом спрощення, а джерелом додаткового стресу і помилок.

Окремо варто наголосити на ролі податкової освіти. Підприємці часто не володіють навіть базовими знаннями про податкові права та обов'язки, що призводить до помилок, штрафів, втрати довіри до системи. Формування податкової культури має розпочинатися ще з шкільного віку, а в системі вищої освіти необхідно модернізувати програми підготовки з урахуванням сучасних практик та цифрових інструментів. Для діючих платників важливо створити відкриті навчальні платформи, зокрема за участі податкових служб, бізнес-асоціацій і громадських організацій.

У підсумку, нова податкова парадигма - це не лише оновлення нормативної бази. Це глибоке переосмислення ролі податків у розвитку країни. Це зміна філософії: від логіки «збирати будь-що» до логіки «створювати умови для зростання». Тільки за таких умов малий бізнес зможе виконати свою стратегічну функцію - стати основою економічної трансформації у післявоєнний період і джерелом сталого національного відновлення.

Список використаних джерел

1. Данілов О. Податкові зміни в контексті євроінтеграційних процесів України та їх вплив на бухгалтерський облік. *Економіка та суспільство*. 2024. №61. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3780>.
2. Матвійчук Л.О., Лопатовська О.О., Мельничук І.І., Хома Д.М. Податкові новації в умовах воєнного стану: законодавчі зміни та підходи до управління податковими ризиками. *Modern Economics*. 2025. № 49(2025). С. 148-153. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V49\(2025\)-20](https://doi.org/10.31521/modecon.V49(2025)-20).

Михайловина С. О.,
канд. екон. наук, доцент, доцент
кафедри обліку і оподаткування
Уманський національний університет
м. Умань

ЗАСТОСУВАННЯ БЛОКЧЕЙН-ТЕХНОЛОГІЙ В ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННІ

У сучасних умовах цифрової трансформації економіки та зростання вимог до складання фінансової звітності підвищується інтерес до впровадження інноваційних технологій в облік та оподаткування. Однією з надійних технологій є блокчейн – розподілений реєстр, який забезпечує незмінність, захищеність та прозорість даних.

Актуальність теми обумовлена потребою у підвищенні довіри до фінансової інформації, забезпеченні надійного контролю за господарськими операціями, а також у боротьбі з податковими шахрайствами. Блокчейн відкриває нові можливості для автоматизації облікових процесів, зменшення людського фактора та мінімізації помилок при обробці даних.

Блокчейн – це технологія розподіленого реєстру, яка дозволяє зберігати інформацію у вигляді ланцюга блоків, що містять транзакції. Кожен блок пов'язаний із попереднім за допомогою криптографічного хешу, що забезпечує незмінність та цілісність даних. Інформація в блокчейні не може бути змінена без зміни всього ланцюга, що робить її високонадійною.

У таблиці 1 узагальнено основні характеристики блокчейн-технології з коротким описом та прикладами їхнього практичного застосування.